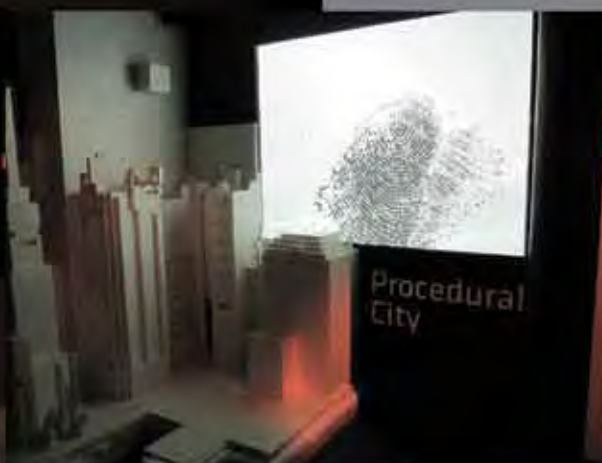
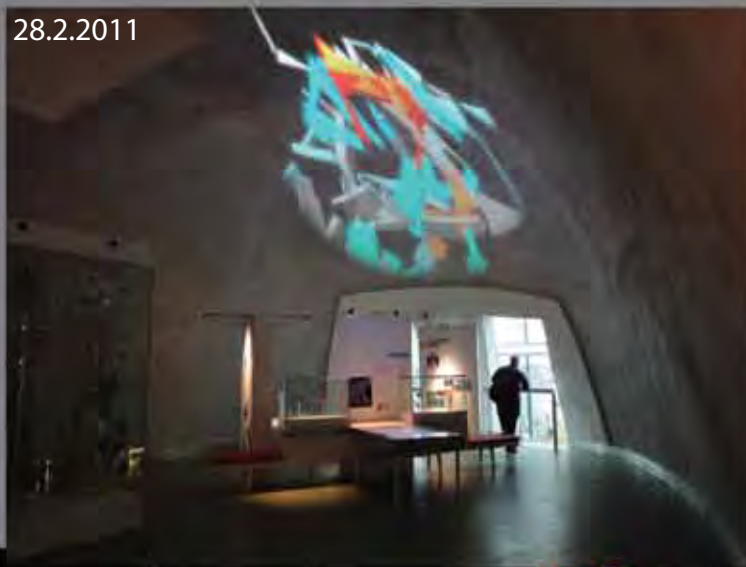

Loppuraportti

MUSEOIDEN JA TIEDEKESKUKSEN YHTEISEN
ORGANISAATION VALMISTELUTYÖRYHMÄ

28.2.2011

Elämyskortteli on uuden Oulun kulttuurinen sydän, jonka tarjonnassa yhdistyvät historia, kuvataide, luonnontieteet ja tekniikka.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimeksianto ja työryhmän esittämät vaihtoehdot	6
2. Työryhmän kokoonpano ja työskentely	7
3. Visio ja toimintaidea	8
4. Organisaatiomalli	10
5. Hallintomalli- ja rahoitusvaihtoehdot	12
6. Kuntaliitos	16
7. Johtopäätökset	17

liitteet

oulun taidemuseo

tiedekekus tietomaa

pohjois-pohjanmaan museo

POHJOIS-POHJANMAAN MUSEO perustettu 1896

Maakuntamuseo

Ainola, Turkansaaren ulkomuseo, Merimiehen kotimuseo, Pateniemen sahamuseo, Oulun linnan kellari sekä erilliset säilytys- ja konservointitilat

Henkilöstö (htv): vakituiset 23,
määräaikaiset 12

Näyttelyt, tapahtumat ja pedagoginen työ, kokoelmat, kulttuuriperintö ja tietoaineistot, rakennettu ympäristö, tutkimus

OULUN TAIDEMUSEO perustettu 1963

Aluetaidemuseo
Kasarmintie 7 sekä erillinen säilytys- ja konservointitila

Henkilöstö (htv): vakituiset 17
määräaikaiset 6

Näyttelyt, tapahtumat ja pedagoginen työ,
kokoelmat ja tietoaineistot, tutkimus

TIEDEKESKUS TIETOMAA perustettu 1988

Nahkatehtaankatu 6
Henkilöstö (htv): vakituiset 10
määräaikaiset 7

Näyttelyt, jättilokuva, tapahtumat ja pedagoginen työ

1.Toimeksianto ja työryhmän esittämät vaihtoehdot

Työryhmän tehtävänä on ollut valmistella esitys Pohjois-Pohjanmaan museon, Oulun taidemuseon ja Tiedekeskus Tietomaan yhteisen organisaation hallintomallista, palvelurakenteesta ja keskeisistä tehtävistä huomioiden Haukiputaan, Kiimingin, Oulun, Oulunsalon ja Yli-lin monikuntaliitos 2013.

Päätös tiedekeskus Tietomaan sijainnista vaikuttaa olennaisesti yhteisellä organisaatiolla saavutettaviin hyötyihin sekä kehittämisen jatkotoimenpiteisiin. Työryhmän yksimielinen näkemys on, että uuden organisaation toiminnot tulisi keskittää Myllytullin kaupunginosaan, mieluiten samaan kiinteistökokonaisuuteen tai mahdollisimman lähekkäisiin rakennuksiin. Näin saavutettaisiin monia synergiaetuja sekä pystyttäisiin kehittämään yleisölle suunnattujen palvelujen sisältöjä ja saavutettavuutta. Työryhmä on käyttänyt tässä raportissa kokonaisuudesta nimitystä elämyskortteli.

Työryhmän näkemyksen mukaan etenemiselle on olemassa seuraavat vaihtoehdot:

1. Kolmen yksikön yhteinen organisaatio ja tulevaisuudessa yhteinen kiinteistöratkaisu "elämyskortteli"

Hankesuunnitelma, jossa Myllytullin alueen olemassa olevista kiinteistöistä saneerataan yhteinen kokonaisuus.

tai

Hankesuunnitelma, jossa Myllytullin alueella toteutetaan olemassa olevia kiinteistöjä täydentävää uudisrakentamista yhteisen organisaation tarpeisiin.

2. Kahden yksikön yhteinen organisaatio, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Oulun taidemuseon muodostama museotoimi.

Hankesuunnitelma, jossa museoiden tilatarpeet ja toimintojen yhdistäminen ratkaistaan.

ja

Hankesuunnitelma, jossa Tiedekeskus Tietomalle osoitetaan uusi toimipaikka ja toimintaympäristö.

Työryhmä ei ole työstänyt jälkimmäistä vaihtoehtoa 2, koska tämä vaatii uuden työryhmän perustamisen.

2.Työryhmän kokoonpano ja työskentely

Kulttuurijohtaja Risto Vuoria (pj.)
kulttuuritoimi, kulttuuriasiainkeskus

Hallintopäällikkö Sirpa Visuri
kulttuuritoimi, kulttuuriasiainkeskus

Kehityspäällikkö Samu Forsblom
kulttuuritoimi, kulttuuriasiainkeskus

Kehityspäällikkö Olli Rantala (siht.)
kulttuuritoimi, kulttuuriasiainkeskus

Taidemuseonjohtaja Anna-Riikka Hirvonen
kulttuuritoimi, Oulun taidemuseo

Amanuenssi Elina Vieru
kulttuuritoimi, Oulun taidemuseo

Va. museonjohtaja Pasi Kovalainen
kulttuuritoimi, Pohjois-Pohjanmaan museo

Museonhoitaja Anneli Syrjänen
kulttuuritoimi, Pohjois-Pohjanmaan museo

Tiedekeskuksen johtaja Jonna-Marleena Härö
kulttuuritoimi, Tiedekeskus Tietomaa

Näyttelyvastaava Jukka Pitkänen
kulttuuritoimi, Tiedekeskus Tietomaa

Controller Kari-Pekka Kronqvist
keskushallinto/talous ja strategia -ryhmä

Lautakunnan edustaja Harri Kononen
kulttuurilautakunta

Lautakunnan edustaja Karoliina Niemelä
kulttuurilautakunta

Monikuntaliitospäätöksen jälkeen kokouksissa ovat olleet mukana yhdistyvien kuntien edustajat:

Sivistystoimenjohtaja Juha Aho, Kiiminki
Sivistysjohtaja Marjut Nurmivuori, Haukipudas
Sivistystoimenjohtaja Jouni Pääkkölä, Yli-li
Sivistysjohtaja Markku Seppänen, Oulunsalo

Lisäksi kokouksiin on osallistunut kulttuuritiedottaja Marjatta Savolainen.

Työryhmä kokoontui 10 kertaa. Työryhmässä ovat olleet mukana liitoskuntien edustajat ja työryhmä on kuullut ulkopuolisia asiantuntijoita. Kirjaston, museoiden ja tiedekeskuksen henkilökunnalle järjestettiin syksyllä 2010 Kohti uutta Oulua -seminaari, jossa esiteltiin uudenlaisia näkökulmia kulttuuripalveluiden tuottamiseen. Henkilökunnalle järjestettiin workshop-päivä 15.11.2010, jolloin pohdittiin pienryhmissä yhteisen organisaation mahdollisuuksia ja haasteita.

3. Visio ja toimintaidea

Myllytullin museo- ja tiedekeskuskokonaisuus palveluineen toimii oululaisten olohuoneena, jonne tullaan tutustumaan monipuolisiin näyttelyihin tai vain piipahtamaan kahvilassa ja erikoiskaupassa. Työpajat, luennot ja asiantuntijatapaamiset ovat olennainen osa ohjelmistoa, joka perustuu laaja-alaiseen ammatilliseen osaamiseen ja tutkimukseen. Elämyskortteli pystyy toistuvasti lunastamaan kävijöiden korkeat odotukset ja sen brändi on laajasti tunnettu.

Elämyskortteli sijaitsee perinteikkäässä kaupunkimiljöössä, jota täydentää arkkitehtonisesti korkeatasoinen uudisrakentaminen. Tilojen ja palvelujen saavutettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Asiakastilat tarjoavat loistavat puitteet kokouksille ja juhlille. Elämyskortteli on matkailun kärkikohde, jossa vieraillee vuosittain yli 200 000 kävijää.

Elämyskorttelin palvelut tuottaa yhteinen organisaatio, jonka ydintoimintoja ovat näyttely- ja tapahtumatuotanto sekä kokoelma- ja kulttuuriperintötyö. Organisaatio tuottaa asiantuntijapalveluja myös alueellisesti maakuntamuseona sekä aluetaidemuseona.

Näyttelytuotannoissa painotetaan toiminnallisuutta ja vuorovaikutteisuutta. Kiinnostavien oppimisympäristöjen luomisessa hyödynnetään teknologian uusimpia mahdollisuuksia. Yleisöllä on lisäksi mahdollisuus tutustua tutkijoiden työhön. Elämyskorttelin toiminta laajenee eri puolilla uutta Oulua esimerkiksi yhteistyökumppanien kanssa tuotettuina yhteisöprojekteina.

Visio

Elämyskortteli on uuden Oulun kulttuurinen sydän, jonka tarjonnassa yhdistyvät historia, kuvataide, luonnontieteet ja tekniikka. Elämyskortteli on Pohjois-Suomen merkittävin matkailukohde.

Elämyskortteli viestii Internetissä toiminnastaan sekä esittelee tietoaineistoja ja kokoelmia kaikille kiinnostuneille, myös heille, jotka eivät pääse paikan päälle. Verkossa toimivan yhteisöpalvelun kautta asiakkaat voivat keskustella, tuottaa erilaisia aineistoja ja palvella tutkimusta.

Kokoelma-, tutkimus- ja julkaisutoiminta on korkeatasoista ja aktiivista. Henkilöstön asiantuntijuus ja moniosaaminen mahdollistaa sen, että paikallista kulttuuriperintöä voidaan kerätä, dokumentoida ja tehdä tunnetuksi monin tavoin. Uusi kokoelmakeskus korvaa entiset, hajallaan sijaitsevat säilytystilat ja turvaa erityyppisten kokoelmien museoammatillisen säilyttämisen. Tilat ja työvälineet ovat tehokkaassa käytössä.

Toiminnan perusrahoitus tulee julkisista varoista. Perusnäyttelyt ovat ilmaisia. Hyvin tuoteistetut ja eri kohderyhmille suunnatut palvelupaketit sekä erilaiset yhteistyö-kumppanuudet tarjoavat taloudellisia lisäresursseja.

Asiakaspalvelu on olennainen osa onnistunutta vierailua. Yhteisessä palvelupisteessä voitaisiin lipunmyynti ja museo-kaupan myynti hoitaa ammattitaitoisen, vakinaisen henkilökunnan voimin.

4. Organisaatiomalli

4.1. Tavoitteet yhteiselle organisaatiolle

Yhteinen organisaatio synnyttää merkittäviä synergiaetuja tilojen ja työvälineiden käytön, henkilökunnan osaamisen sekä tuotettujen sisältöjen monialaisuuden suhteen. Pedagogista yleisötyötä sekä markkinointiviestintää voidaan kehittää ja laajentaa yhteisin voimavaroin. Toimivat työprosessit takaavat kustannustehokkaat palvelut.

Yhteistä tilaratkaisua puoltavat lähitulevaisuudessa välttämättömät peruskorjaukset ja laajennusinvestoinnit sekä Pohjois-Pohjanmaan museossa että Tiedekeskus Tietomaassa.

(Nykyiset tilat ja niiden kehittäminen. Liite 1)

4.2. Nykytilanne

- kolme erillistä organisaatiota
- budjetit 1,3 – 1,8 -miljoonaa euroa per yksikkö
- kaksi yksikköä on bruttobudjettiyksiköitä, yksi on nettobudjettiyksikkö
- henkilöstöä 10 – 23 vakituista ja 6 – 12 määräaikaista / yksikkö
- keskinäinen yhteistyö vähäistä ja satunnaista

4.3. Uusi organisaatiomalli

- yksi yhteinen hallinto
- yksi yhteinen netto- tai taseyksikkö
- budjetti yli 4,8 miljoonaa euroa
- henkilöstö 50 vakituista ja 24 määräaikaista, yhteensä 74 henkilöä
- tehokkaat tiimit keskeisiin tehtäviin
- mahdollisuus saada samaan kokonaisuuteen muitakin toimijoita, esimerkiksi yliopiston museoyksiköitä

Tulevaisuuden organisaatiossa toimintojen ketjut eli prosessit on järjestetty selkeiksi kokonaisuuksiksi. Organisaatiota johtaa hallintoyksikkö, jonka alaisuudessa työskentelevät moniammatilliset tiimit. Hallinto, viestintä, tekniikka ja asiakaspalvelu muodostavat yhteiset tukipalvelut. Johto yhdessä tiimivastaavien kanssa muodostaa johtoryhmän, jonka tärkein tehtävä on edistää toimintastrategian toteutumista sekä kehittää toimintaa.

Konkreettinen organisaatiomallin suunnittelu etenee vaiheittain. Ensimmäiseksi täytyy saada päätös Tiedekeskus Tietomaan tulevasta sijainnista ja toimintaympäristöstä. Tämän jälkeen voidaan todeta Myllytullin elämyskorttelin tosiasialliset toimijat. Seuraavassa vaiheessa rekrytoidaan uuden organisaation johtaja, joka lähtee vetämään tarkempaa hankesuunnittelua.

5. Hallintomalli- ja rahoitusvaihtoehdot

5.1. Hallintomallit

Toisin kuin nettoyksikkönä toimiva Tiedekeskus Tietomaa, Oulun taidemuseo ja Pohjois-Pohjanmaan museo toimivat tällä hetkellä kunnallisina bruttoyksikköinä. Tämä rahoitusmalli ei mahdollista tuottojen käyttöä omaan toimintaan eikä motivoi kehittämään maksullista palvelutuotantoa.

Erilaisia talousmalleja on esitelty liitteessä 1. Työryhmä esittää seuraavia vaihtoehtoja, joiden se arvioi tuovan pitkällä aikavälillä kustannustehokkuutta ja joustavuutta:

a) Kunnallinen taseyksikkö

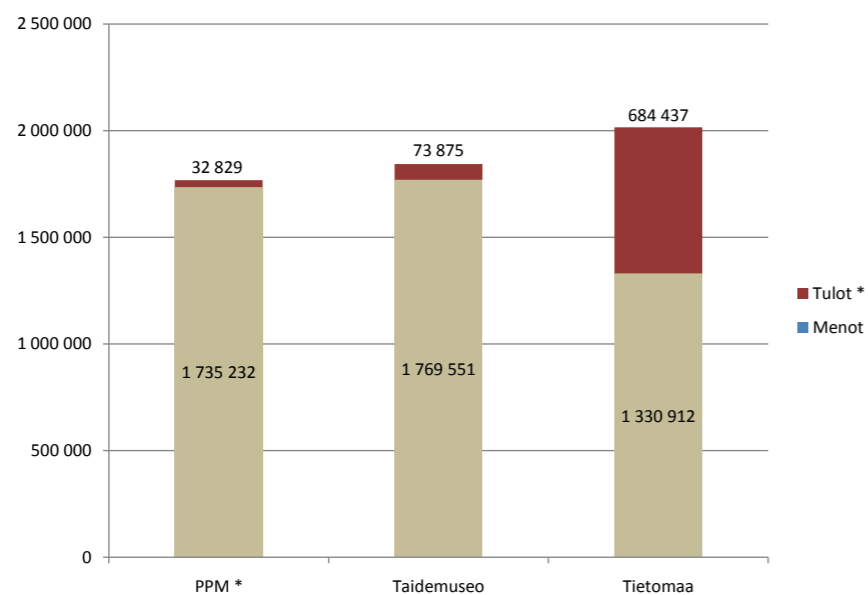
Sovelletaan tilanteisiin, joissa liiketoiminnan kannattavuutta ja taseasemaa halutaan seurata liikelaitoksen tapaan, mutta jossa liiketoiminnan menot ja tulot halutaan sisällyttää kaupungin talousarvioon. Mahdollistaa pitkäjänteisen suunnittelun.

b) Kunnallinen nettoyksikkö

Soveltuu toimintamuodoksi, jos palvelutuotannon vaatimat investoinnit rahoitetaan budjettivaroin, mutta käyttömenot sisäisillä tai ulkoisilla maksuilla.

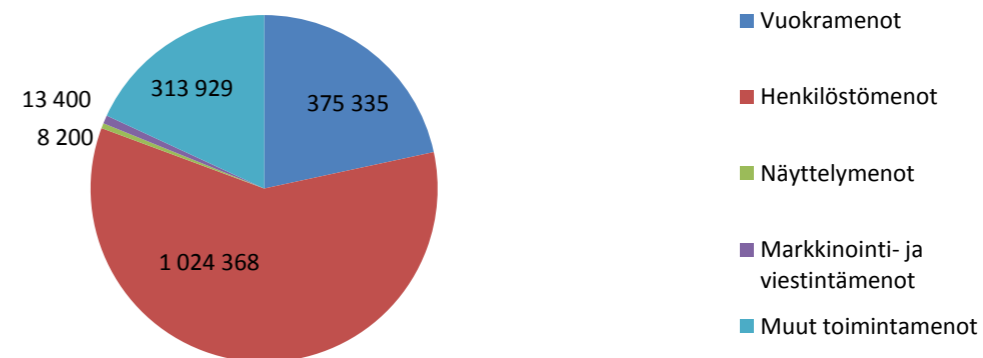
Työryhmä toteaa, että säätiö on periaatteessa mahdollinen, mutta ei tässä vaiheessa realistinen vaihtoehto. Säätiöllä ei ole omistajaa ja voimassa oleva lainsäädäntö tekee toiminnan joustamattomaksi muutoksille.

Museoiden ja Tietomaan tulot ja menot 2010

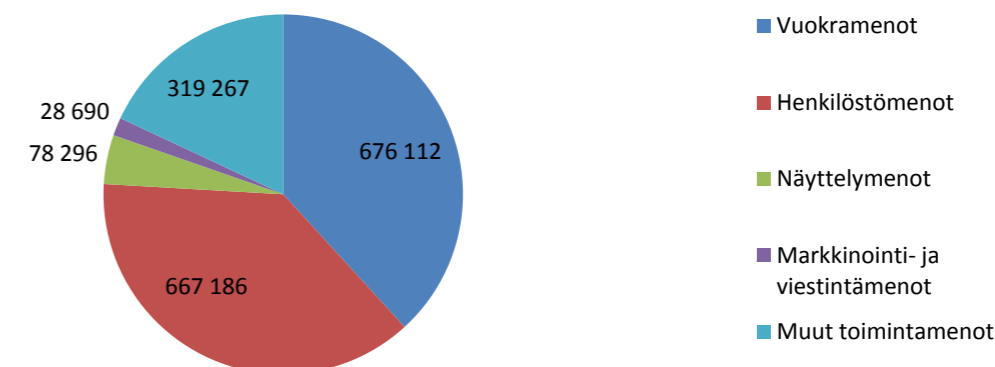

* PPM tulot 61.208 (vuonna 2010 tehty EU-tuen purkukirjaus vuoden 2006 kielteisestä päätöksestä)

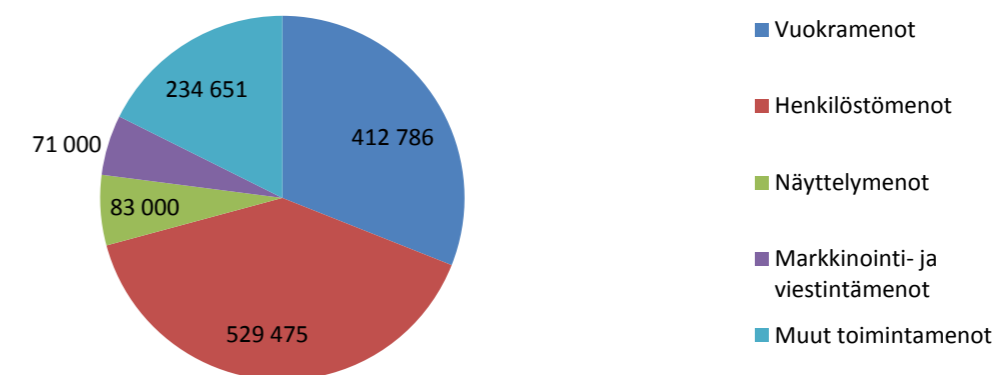
Pohjois-Pohjanmaan museon kokonaismenot vuonna 2010

Taidemuseon kokonaismenot vuonna 2010

Tietomaan kokonaismenot vuonna 2010

5.2. Toiminnan nykyinen rahoitus

Museoiden rahoitus Suomessa perustuu pääsääntöisesti julkiseen rahoitukseen, suurimmat rahoittajat ovat kunnat ja valtio. Museoiden omatoiminen tuotto, jonka keskeinen lähde on pääsylipputulot, muodostaa hyvin vaatimattoman osan kokonaisrahoituksesta.

Museotoimintaa varten myönnetään valtionosuutta käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ja museolaissa säädetään (liite 2).

Oulun kaupunki saa vuonna 2011 valtionosuutta alueellisesta taidemuseotoiminnasta 438 075 € (13 htv) ja maakunnallisesta museotoiminnasta 775 055 € (23 htv).

Käytännössä kunnat päättävät itse valtionosuiden käyttötarkoituksesta, jolloin se ei välttämättä suoraan kohdennu kyseiselle kulttuurilaitokselle.

Tiedekeskus Tietomaan tulorakenne eroaa valtakunnallisesta museoiden keskiarvosta, sillä sen omatoiminen tulonhankinta on n. 42 prosenttia. Tuloista merkittävän osan muodostavat pääsylipputulot sekä tilojen yksityiskäyttö eli tilojen vuokraaminen yrityksille ja yhteisöille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvarainen vuosittainen avustus Tietomaalle on normaalisti 80 000 euroa.

5.3. Yhteisen organisaation ansaintamallit

Yhteisen organisaation rahoituksen tärkein kehittämisaikana on omatoimisen tuoton kasvattaminen. Tämä vaatii uusien asiakaslähtöisten ansaintamallien ideointia ja käyttöönottoa sekä nykyistä huomattavasti aktiivisempaa myynti- ja markkinointityötä, johon osoitetaan henkilöstöresurssit.

Nykyiset ja kehitettävät ansaintamahdollisuudet

pääsyliput
opastetut kierrokset
tilavuokrat
kokous + illanvietto
kahvilaprovisio
kauppa
opetus / leiritoiminta

asiantuntija-arviointityö
myytävät näyttelykohteet
vuokranäyttelyt tai -kohteet

Eri ansaintamalleja on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 3.

6. Kuntaliitos

Työryhmässä ovat olleet mukana Haukiputaan, Kiimingin, Oulunsalon ja Yli-lin sivistystoimen johtajat. Koska tämä raportti keskittyy kahden museon ja tiedekeskuksen yhteisen organisaation perustamiseen, on työryhmä pohtinut vain alustavasti niitä yhteistoiminnan mahdollisuuksia, joita uusi organisaatio tarjoaisi uuden Oulun alueella.

Kuntaliitosten vaikutus on monilla paikkakunnilla merkinnyt kotiseutumuseoiden siirtymistä ammatillisten museoiden yhteyteen. Museoiden yhdistymisten taustalla vaikuttaa myös vuonna 2006 voimaan tullut museolaki, joka on tiukentanut vaatimuksia valtionosuuden saamiselle. Uudessa Oulussa vain Oulun taidemuseo, Pohjois-Pohjanmaan museo ja Yli-lin Kierikkikeskus kuuluvat valtionosuuden piiriin. Oskari Jauhi-

aisen museo Kiimingissä sekä Oulunsalon ja Haukiputaan kotiseutumuseot eivät toistaiseksi kuulu valtionosuuden piiriin.

Työryhmä näkee nykyisten kuntakeskusten omaleimaiset museokohteet aluetta rikastuttavana tekijänä. Kokonaisuutta tulee tarkastella pitkällä aikajänteellä eikä työryhmä näe suuria muutoksia museokentässä uuden Oulun muodostuessa 2013 alkaen.

Yksityiskohtaisempi selvitys- ja suunnittelutyö uuden Oulun kaikkien museaalisten toimijoiden tarpeista ja yhteistoiminnan mahdollisuuksista voi käynnistyä heti, kun tämän raportin suunnitelmista on saatu päätös.

7. Johtopäätökset

Työryhmä pitää Oulun taidemuseon, Pohjois-Pohjanmaan museon ja Tiedekeskus Tietomaan yhteistä organisaatiota parhaana tulevaisuuden toimintamallina. Laaja-alaiseen erityisosaamiseen perustuva organisaatio pystyy kustannustehokkaimmin tuottamaan asiakaslähtöisiä palveluita sekä vastaamaan kehittämistarpeisiin ja tulevaisuuden haasteisiin.

Tilaratkaisu on tärkein edellytys yhteisen organisaation muodostamiselle. Tiedekeskus Tietomaan mahdollinen sijoittuminen Myllytullin ulkopuolelle vaikuttaa olennaisesti yhteisen organisaation muodostamiseen.

Työryhmä esittää Pohjois-Pohjanmaan museon, Oulun taidemuseon ja Tiedekeskus Tietomaan yhteistä organisaatiota ja toteuttamiselle seuraavaa vaiheistusta:

- Vaihe 1.
Päätös hallintomallista kevään 2011 aikana
- Vaihe 2.
Rekrytointiprosessi
- Vaihe 3.
Yhteinen budjetti vuoden 2012 alusta
- Vaihe 4.
Tilahankkeet
- Vaihe 5.
Uusien tilaratkaisujen rakentaminen 2013-2014
- Vaihe 6.
Elämiskortteli aloittaa toimintansa 1.1.2015 alkaen.

Kuva: Kati Leinonen

Liite 1.

Nykyiset tilat ja niiden kehittäminen

Tiedekeskus Tietomaa

Tietomaa on avattu 1988 nykyisellä paikallaan Nahkatehtaankatu 6:ssa. Talotekniikka on tullut tiensä päähän ja asiakasturvallisuuden kannalta etenkin sähkökytkennät ja ilmastointi pitää saattaa ajantasalle. Asiakasturvallisuutta vaarantavat jyrkät kierreportaat 1-3 kerroksien välillä. Ala-aulan toimintojen selkeyttäminen asiakaspalvelupisteen ja kaupan osalta on tärkeää kuten myös kahvilan keittiötilojen laajennus ja nykyaikaistaminen. Työturvallisuuden kannalta Tietomaahan tarvitaan kiireesti tavarahissi. Myös sosiaaliloihin tarvitaan peruskorjausta.

Saavutettavuuden parantamiseksi parkkipaikojen lukumäärää pitää kasvattaa ja myös linjautojen parkkiongelman tulee ratkaista.

Tietomaan kehittämiseksi on laadittu useita eri raportteja:

2003: Tietomaan tarveselvitys, jossa ehdotettiin Tietomaan remontointia ja laajennusta Myllytullissa

2006: Tietomaan hankesuunnitelma, jossa esiteltiin remontti ja laajennus, niiden kustannukset sekä toimintojen kehittäminen, myös parkkipaikkaongelmaan esitettiin ratkaisu kansiparkin muodossa.

2009: Tietomaan päivitetty hankesuunnitelma, jossa esiteltiin vuoden 2006 hankesuunnitelmaa pienempi laajennusosa sekä päivitettiin kustannukset

2010: Tietomaan tarveselvitys, jossa selvitettiin Tietomaan sijoittumista uudisrakennukseen Hietasaareen

Oulun taidemuseo

Taidemuseon näyttely-, asiakaspalvelu- sekä työtilat sijaitsevat Kasarmintiellä kaupungin omassa kiinteistössä, joka on ollut taidemuseokäytössä vuodesta 1990. Kiinteistössä on toteutettu laaja LVISA-peruskorjaus v. 2007-2008. Peruskorjauksen kustannukset olivat noin 3 miljoonaa euroa.

taidemuseossa ei ole pedagogiselle toiminnalle omaa pysyvää workshop-tilaa. Taidemuseolla ei myöskään ole käytössään auditorio-tyyppistä yleisötilaa.

Akuutti muutostarve koskee lipunmyynnin ja museokaupan kassapisteen yhdistämistä niin, että sama henkilöstö voi hoitaa molemmat toiminnot eikä toimipisteissä tarvita tuplamiehitystä.

Taidekokoelman säilytystilat

Erillinen kokoelmasäilytys- ja konservointitila sekä erillinen pieni toimistorakennus sijaitsevat Ruskossa. Kiinteistö on vuokrattu yksityiseltä taholta. Tila on varustettu asianmukaisella turvatekniikalla ja ilmastointikoneistuksella 2007. Tilassa on lisäksi toteutettu ilmastoinnin parannustyö vuodenvaihteessa 2010-11.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Ainola

Ainolan kiinteistö on peruskorjattu 1980-luvun puolivälissä, joten talotekniikka on tullut käyttökänsä päähän. Oulun kaupungin teknisen keskuksen epävirallinen suuntaa antava kustannusarvio Ainolan ilmastointiremontista on 2,1 miljoonaa euroa.

Ruskon kokoelmakeskus

Pohjois-Pohjanmaan museon varastotilat ovat sijainneet väliaikaisissa tiloissa yli 20 vuotta. kaupungin omistamat varastotilat ovat täynnä. Sähkämuseon kokoelmien siirron vuoksi museo hankki käyttöönsä naapurikiinteistöstä 500 neliometriä lämmintä varastotilaa.

Uuteen kokoelmakeskukseen voidaan sijoittaa näyttelyrakentamiseen tarvittavat verstastilat ja kokoelmien hoitamiseen liittyvät tutkimus- ja konservointitilat. Kokoelmakeskuksen osalta ei ole tehty tilaohjelmaa tai ratkaistu käytettäviä säilytysjärjestelmiä, mutta Keski-Suomessa toteutetun esimerkin pohjalta rakentamisen kustannustasoksi voidaan arvioida 1200 €/m². Esimerkiksi 3400 m²:n kokoelmakeskustilat olisivat kustannuksiltaan noin 4,0 miljoonaa euroa.

Turkansaaren ulkomuseoalue

Turkansaaren ulkomuseoalueella on yhteensä 48 erillistä rakennuskohdetta. Viime vuosina Turkansaaren rakennuksien korjaustöihin on osoitettu 50000 euron investointiraha. Ulkomuseotoimintaan liittyvät myös kesäisin auki olevat Pateniemen sahamuseo ja Merimiehenkotimuseo Pikisaaressa.

Liite 2.

Valtionosuuden edellytykset, museolaki 2 §
Museotoimintaa varten myönnetään valtionosuutta käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ja museolaissa säädetään.
Valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että:

1) museon omistaa kunta tai kuntayhtymä taikka yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen;

2) museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset, mutta että museota ei kuitenkaan ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi;

3) museolla on sen toimintaa ohjaavat säännöt, joissa museon toimiala on määritelty sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään;

4) museon kokoelmien säilyminen museokokoelmina on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa;

5) museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen museonjohtaja ja riittävä määrä museoalan koulutuksen saanutta henkilöstöä;

6) museon näyttely-, työ- ja yleisötilat sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitetut tilat ovat tarkoituksenmukaisia;

7) museon toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa;

8) museolla on toiminta- ja taloussuunnitelma sekä muut toimintaa ohjaavat suunnitelmat siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Museoalan koulutuksen saaneen henkilöstön vähimmäismäärästä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Liite 3.

Ansaintamallit

Pääsymaksulliset erikoisnäyttelyt

Uuden yksikön perusnäyttelyt ovat kaikille kävijöille maksuttomia. Vaihtuvista näyttelyistä peritään pääsymaksu, joka on suhteutettu näyttelyn tuottamiskuluihin sekä mahdollisten sponsoriin tukeen. Myös mahdollinen IMAX-teatteri tai virtuaalitala tulevat olemaan pääsymaksullisia.

Tilojen vuokraaminen
ulkopuolisen toimijan käyttöön

Lähtökohtana on että uusi yksikkö on avoinna asiakkaiden tarpeiden mukaan. Normaalin aukioloajan puitteissa ja etenkin sen ulkopuolella tarjotaan kaikkia soveltuvia tiloja ulkopuolisen toimijan käyttöön. Monipuoliset tilat soveltuvat niin kokousten ja seminaarien pitämiseen kuin perhe- ja yritysjuhlisiin. Tilavuokraaminen tulee olemaan tärkeä ansaintatapa ja siihen on mahdollista yhdistää opetusravintola Hilkun kokous- ja ravintolatilat yksikön omien tilojen lisäksi. Tilavuokrauksella voidaan nykytilanteeseen suhteutettuna tuottaa jopa 100 – 150 000 euron vuotuiset tulot.

Kahvila-ravintolan tuotto

Tilavuokrausta tukee laadukkaat kahvila- ja ravintolapalvelut. Ne voidaan tuottaa itse, kuten Tampereen Vapriikki tekee tai vuokrata tilat ulkopuolisen käyttöön tuottoon sidottuun vuokraan perustuen, kuten Tietomaa tekee. Provisioperusteinen tulos voi olla jopa 50 – 70 000 euroa vuodessa.

Museokauppa

Museokaupalla on merkittävä imagollinen rooli, mutta sen toiminta voi olla myös taloudellisesti kannattavaa. Ansaintamallissa kaupan tulee

olla riittävän suuri niin tiloiltaan kun valikoimallaan ja myös mahdollinen verkkokauppatoiminta voisi olla kannattavaa.

Sponsoritulot

Millään laitoksella ei ole tällä hetkellä sponsorituloja. Sponsorimyynnin merkittävä kehittäminen edellyttää henkilöresurssien kasvattamista tällä osa-alueella. Osa tästä työstä voidaan mahdollisesti ulkoistaa.

Kannatusmaksut ja lahjoitukset

Yritykset ja yksityiset henkilöt voivat lahjoittaa haluamansa summan rahaa uuden yksikön toimintaan. Vastineeksi he saavat näkyvyyttä yksikön tiloissa esim. lahjoittajataulussa. Yksi esimerkki on Heureka, jossa on nimetty auditorion penkkejä lahjoittajien mukaan.

Kannatusmaksu voi olla myös ns. vuosijäsenyyteen oikeuttava. Tällöin vuosijäsen saa etuja tullessaan vierailulle yksikköön, mm. maksuttoman sisäänpääsyn kaikkiin näyttelyihin, kutsuja avajaisiin ja alennusta kaupasta sekä kahvilasta.

Myytävät ja vuokrattavat
kiertonäyttelyt ja muut museokohteet

Yksi merkittävä ansaintamahdollisuus on näyttelyiden vuokraamisessa tai myymisessä toisiin museoihin ja etenkin tiedekeskuksiin. Tiedekeskusnäyttelyiden kuukausivuokrat vaihtelevat muutamasta tuhannesta aina kymmeneen tuhansiin euroihin. Keskimääräinen vuokrauskausi on 6 -10 kuukautta. Vuokraustoiminnan käynnistäminen vaatii riittävää resursointia markkinointiin ja myyntiin sekä näyttelykohteiden rakentamiseen ja liikuttamiseen. Tämän toiminnan kannattavuus vaatii pitkäjänteistä ja useamman vuoden kestävästä työtä.

Toimintojen järjestäminen eri yhteisömuotojen kautta

	Kunnan tulosityksikkö	Taseyksikkö	Liikelaitos	Kunnan omistama osakeyhtiö	Itsenäinen säätiö/yhdistys, jolla tilaaja-tuottaja-sopimus kunnan kanssa	HUOMI
Tasejatkuvuus	Ei omaa tasetta	Oma tase. Voitot kunnalle, mikäli emokunnan tulos tappiollinen.	Oma tase. Ei itsenäinen oikeushenkilö. Voitot kunnalle, mikäli emokunnan tulos tappiollinen (voitto-kunta päätetään) (vrt. liikelaitoskuntayhtymä)	Luonnollisesti on.	Luonnollisesti on.	Tasejatkuvuuden edut!
Tulovero-velvollisuus	Ei	Ei	Ei	Pääsääntöisesti on (yleishyödyllinen vai ei)	Ei / (on) (yleishyödyllisyys status)	Festivaalit
Arvonlisävero-velvollisuus	Ostoista sekä vähennykset että palautukset, myynnistä suuri osa verotonta	Ostoista sekä vähennykset ja palautukset, myynnistä suuri osa verotonta	Ostoista sekä vähennykset ja palautukset, myynnistä suuri osa verotonta	Myynnistä alv, ostoista vähennykset (osakeyhtiöt eivät pääsääntöisesti ole yleishyödyllisiä)	Ei / (on) (vapaaehtoinen hakeutuminen)	
Valtionosuus	Kunnalle	Kunnalle	Kunnalle	Osakeyhtiöille	Säätiöille/yhdistykselle	
Avustukset	Rajoitettu (kunta katsotaan julkiseksi toimijaksi)	Rajoitettu (kunta katsotaan julkiseksi toimijaksi)	Rajoitettu (kunta katsotaan julkiseksi toimijaksi)	Kyllä (yleishyödyllisyys)	Kyllä (yleishyödyllisyys)	
Päätöksenteon itsenäisyys	Osa kuntaorganisaatiota, rajoitettu (hallintosaantö)	Rajoitettu (hallintosaantö)	Vähemmän rajoitettu, itsenäistä päätösvaltaa (johtosaantö, otto-oikeus)	(Periaatteessa) itsenäinen.	Itsenäinen	
Päätöksenteon poliittisuusaste	Toiminta on osa virkahenkilöorganisaatiota	Toiminta on osa virkahenkilöorganisaatiota	Johtokunta poliittisesti valittu (voi lisäksi olla asiantuntijajäseniä)	Yhtiökokouksessa valitaa käyttää omistaja l. kunta. hallitus poliittisesti valittu (voi lisäksi olla asiantuntijajäseniä)	Hallituksessa voi olla toiminnassa mukana olevia henkilöitä, asiantuntijoita, poliittisia henkilöitä.	
Konkurssi	Ei voi mennä konkurssiin	Ei voi mennä konkurssiin	Ei voi mennä konkurssiin	Voi mennä konkurssiin	Toiminta voi lakata	
Kilpailu			Liikelaitosten tulee välttää laajentamista toimintaan-sa yksityisille markkinoille. On kunnallisten palveluiden tuottajaorganisaatio.	Saa kilpailua markkinoilla vapaasti, kilpailutus	Yleishyödyllinen vai ei? Jos kilpailee, yleishyödyllisyys menetetään => tuloverovelvolliseksi.	
Kunnan toimintojen siirtäminen yksikölle		Kunta voi muodostaa taseyksikön	Kunta voi perustaa liikelaitoksen	Kunnan toimintojen siirtäminen osakeyhtiölle, kilpailutus vai ei, suojaika. Selvityksen alla. Laki?		

Lähde: Jussi Viikuna 29.5.2009

OULU